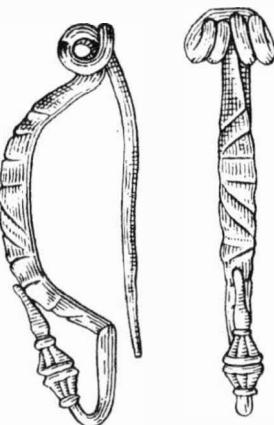

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1972

BRNO 1973

LATÉNSKÁ OSADA V MOHELNICI V ROCE 1972 (okr. Šumperk)

VLADIMÍR GOŠ, Vlastivědný ústav, Šumperk
(Tab. 45 : 2)

Při výzkumu slovanské osady, ležící na jižním okraji Mohelnice, byly odkryty opět pozůstatky osídlení z doby laténské. Nálezová situace byla jiná než v roce 1971. V severní části, níže k potoku, byla spraš v hloubce 150–160 cm, nad ní byla sytě černá kulturní vrstva se sniženými nálezy z doby slovanské a laténské. Byla překryta 80 cm silnou vrstvou žlutohnědých náplavových hlín. V jižní části byla žlutá spraš v hloubce 40 cm, kulturní vrstva byla z větší části rozorána.

V jižní části byla velká nepravidelná jáma, označená jako objekt 201, zhruba o rozměrech $9 \times 12,4$ m, stěny spadaly kolmo dolů a přecházely v nerovné dno, na kterém bylo množství nejrůznějších prohlubní, dosahujících do hloubky 150–210 cm. Výplň do hloubky 30–40 cm tvořila černohnědá hlína, níže byla silně promíšená vrstvami žlutky. Jámu můžeme považovat za hliník. Severovýchodně od ní byl nezahľoubený objekt, částečně narušený, vymezený obvodovými žlábkami. V půdoryse měl obdélníkový tvar o rozměrech 330×460 cm, uprostřed stěn byly kůly. Žlábkami se zachovaly v délce 100–150 cm, vždy zhruba uprostřed stěn, a byly zahľoubené 5–10 cm do žluté spraše. Ve vrstvě nad objektem byly nálezy keramiky, kostí a úlomků tuhy.

Zhruba 30 m severněji byl zachycen další nezahľoubený objekt. Protože se žluté podloží sklánělo k západu, byl zachycen pouze obvodový žlábek na východní straně v délce 290 cm, uprostřed přerušený kůlem. Celý objekt byl pravděpodobně dlouhý 470 cm. Při východní stěně byla do červena vypálená maznice kruhovitého tvaru o rozměrech 55×40 cm, která pochází z destruované písky. Nálezy keramiky byly v černé hlině těsně nad objektem, spolu s malými amorfickými kousky železa, které se při vyzvednutí rozpadly na prach a v jedné kúlové jamece byly kousky strusky. Objekt sloužil k dílenským účelům.

V říjnu 1972 zahájili n. p. Silnice Šumperk stavbu silničního obchvatu okolo Mohelnice v prostoru garáží ČSAD a odkryli ornici v šířce zhruba 30 m východně od hrany výzkumu 1970, 1971. Na ploše se vyrysovalo několik jam většinou z doby laténské. Kúlové jamky nemohly být při tempu stavebních prací rozpoznány, neboť po ploše neustále přejezděla těžká nákladní auta. Jamy pokračovaly dále východním směrem pod nedkrytou část a korespondují s objekty zachycenými za garážemi ČSAD. Je patrné, že se laténské osídlení táhlo podél potoka Újezdky, objekty byly roztroušené.

Jáma 208 měla v půdoryse nepravidelný tvar o rozměrech 380×280 cm, stěny byly šikmě a plynule přecházely v nerovné dno, které bylo v hloubce 45 cm. Zhruba uprostřed byl zasazen do dna velký kámen s plochou horní hraničou a nad ní byla vrstvička tuhy 3–5 cm silná. Jáma 210 měla pravidelný obdélníkový tvar o stranách 540×280 cm, stěny byly téměř kolmé, rovné dno bylo v hloubce 45 cm. Uprostřed kratších stěn byly zaraženy dva kúly. Jáma 214 byla v severní části odbagrovaná, zachovaná část měla v půdoryse obdélníkový tvar, orientovaný ve směru sever-jih o rozměrech 230×170 cm. Rovné dno bylo v hloubce 45 cm, uprostřed kratší stěny byla kúlová jamka.

Latènezeitliche Niederlassung in Mohelnice im Jahre 1972 (Bez. Šumperk). Bei der Grabung der slawischen Niederlassung, die am südlichen Rande von Mohelnice liegt, hat man auch Überreste einer Besiedlung aus der Latènezeit entdeckt. Im südlichen Teil der abgedeckten Fläche war eine grosse unregelmässige Grube, als 201 bezeichnet, die Ausmasse betragen ungefähr $9 \times 12,4$ m, die Wände fielen senkrecht nach unten ab und übergingen in einen unebenen Boden, der eine Tiefe von 150–210 cm erreichte. Die Ausfüllung bildete bis zu einer Tiefe von 30–40 cm schwarzbraune Erde, tiefer war sie stark mit Lössschichten durchsetzt. Nordöstlich von der Grube befand sich ein oberirdisches Objekt, durch Fundamentgräbchen im Ausmass von 330×460 cm begrenzt, inmitten der Wände waren Pfosten. Die Gräbchen blieben in einer Länge von 100–150 cm erhalten, stets ungefähr inmitten der Wände und waren 5–10 cm in den gelben Löss eingetieft. In der Schicht oberhalb des Objektes waren Keramikfunde, Knochen und Graphitbruchstücke.

Ungefähr 30 m nördlich wurde ein weiteres oberirdisches Objekt erfasst. Auf der Ostseite blieb das Fundamentgräbchen in einer Länge von 290 cm erhalten, inmitten war es durch einen Pfosten unterbrochen. Das ganze Objekt war vermutlich 470 cm lang, wo ein massiver Pfosten eingeschlagen war. Bei der Ostwand befand sich die Destruktion eines kleinen Herdes im Ausmass von 55×40 cm. Ober dem Objekt, in der schwarzen Erde, waren Keramikbruchstücke und amorphe Eisenstücke.

Im Oktober 1972 eröffnete der VEB Silnice Šumperk den Bau einer Strassenumleitung um Mohelnice im Raume der Garagen der ČSAD und deckte Ackerboden in einer Breite von ca. 30 m östlich der Grabungsgrenzen 1970 und 1971 ab. Auf der Fläche hoben sich einige Gruben ab, welche weiter in Ostrichtung fortsetzen. Grube 208 hatte eine unregelmässige Form im Ausmass

von 380×280 cm, die Wände waren schräg und gingen allmählich in einen unebenen Boden über, welcher 45 cm tief war. Ungefähr in der Mitte war in den Boden ein grosser Stein mit flacher Oberkante eingetieft und ober dieser war eine 3–5 cm mächtige Graphitschicht. Grube 210 hatte eine regelmässige rechteckige Form; die Seiten betragen 540×280 cm, die Wände waren fast senkrecht, der ebene Boden befand sich in einer Tiefe von 45 cm. Inmitten der kürzeren Wände waren zwei Pfosten eingetieft. Es ist ersichtlich, dass sich die Objekte am Hange längs des Baches Újezdka zogen, stellenweise bilden sie Komplexe, welche wir als Reste von Gehöften betrachten können.

LATÉNSKÉ NÁLEZY Z MOHELNICE (okr. Šumperk)

RUDOLF TICHÝ, AÚ ČSAV Brno

(Tab. 32–33)

Při dalším rozšířování těžebního prostoru místní provozovny n. p. Těžba štěrkopísku směrem severním¹ došlo v inundacním terénu na pravém břehu řeky Moravy k narušení několika objektů z laténského období. Z nich přinesl zejména objekt 083 množství zlomků zajímavé keramiky (tab. 32–33), které jej datují, společně s bronzovou, pravděpodobně mladší duchcovskou sponou (částečně poškozenou) do období LB 2 (tab. 32 : 2).² K nálezům z tohoto poměrně nehlubokého objektu (hloubka cca 30 cm po odebírání horní části buldozerem), jehož přesný půdorys nebylo možno již zachytit, patří též železný předmět, patrně nůž, opracované pískovcové kameny a kusy lícované mazanice.

Nové nálezy na Mohelnickém sídlišti jsou dalším dokladem o osídlení v době laténské³ v Horním Pomoraví.

Poznámky:

- ¹ R. Tichý, Rettungsgrabung in Mohelnice als XII. Grabungssaison (Bez. Šumperk), PV 1970, Brno 1971, 8–10; týž, PV 1971, Brno 1972, 17–21.
² Děkuji dr. K. Ludíkovskému, CSc. a dr. J. Medunovi, CSc. z AÚ ČSAV Brno za zhodnocení nálezů.
³ R. Tichý, Neolithické sídliště v Mohelnici na Moravě. AR VIII 1956, 8.

Latènezeitliche Funde aus Mohelnice (Bez. Šumperk). Bei weiteren Terrainherrichtungen¹ kam es im Inundationsterrain am rechten Ufer der Morava auch zur Störung von einigen Objekten aus der Latènezeit. Von diesen brachte insbesondere Objekt 083 eine Menge von Keramikbruchstücken, welche es gemeinsam mit einer bronzenen, vermutlich jüngeren Duxer-Fibel in den Zeitabschnitt LB 2 datieren². Zu den Funden gehört auch ein eiserner Gegenstand, offensichtlich ein Messer, bearbeitete Sandsteine und geglättete Lehmbeiwurfstücke. Die neuen Funde auf der Siedlung bei Mohelnice sind ein weiterer Beleg von einer Besiedlung aus der Latènezeit³ im oberen Marchgebiet.

LATÉNSKÉ SÍDLIŠTĚ V POPOVĚ (okr. Gottwaldov)

JIŘÍ MEDUNA, AÚ ČSAV Brno

(Tab. 34 : 2–7)

Koncem října 1972 oznámil Jan Bařinka, že při stavbě svého domku v Popově nalezl pravěké střepy. Lokalitu navštívil 6. 11. 1972 S. Stuchlík, který zjistil okolnosti nálezu a převzal archeologický materiál.

Naleziště leží v katastru obce Popov (okr. Gottwaldov) v trati „Podlaží“ v údolí mezi kótami 383,9 a 430,6, vzdušnou čarou 850 m severně od železniční zastávky Popov, na levém břehu bezejmenného potoka, vlévajícího se z levé strany do Havránskova potoka. Staveniště bylo asi 30 m severně toku potoka na jižním svahu návrší s kótou 430,6, od ústí do potoka Havránskova 300 m směrem k severovýchodu. Od soutoku obou vodních toků teče Havránský potok 700 m k jihu a 200 m západně od železniční zastávky Popov se z levé strany vlévá do řeky Vláry. V sou-

P R E H L E D V Ý Z K U M Ū 1 9 7 2

Vydává: Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Akademik Josef Poulik

Redaktori: Dr. A. Medunová, dr. J. Meduna, dr. J. Řihovský

Překlady: Dr. R. Tichý, E. Tichá

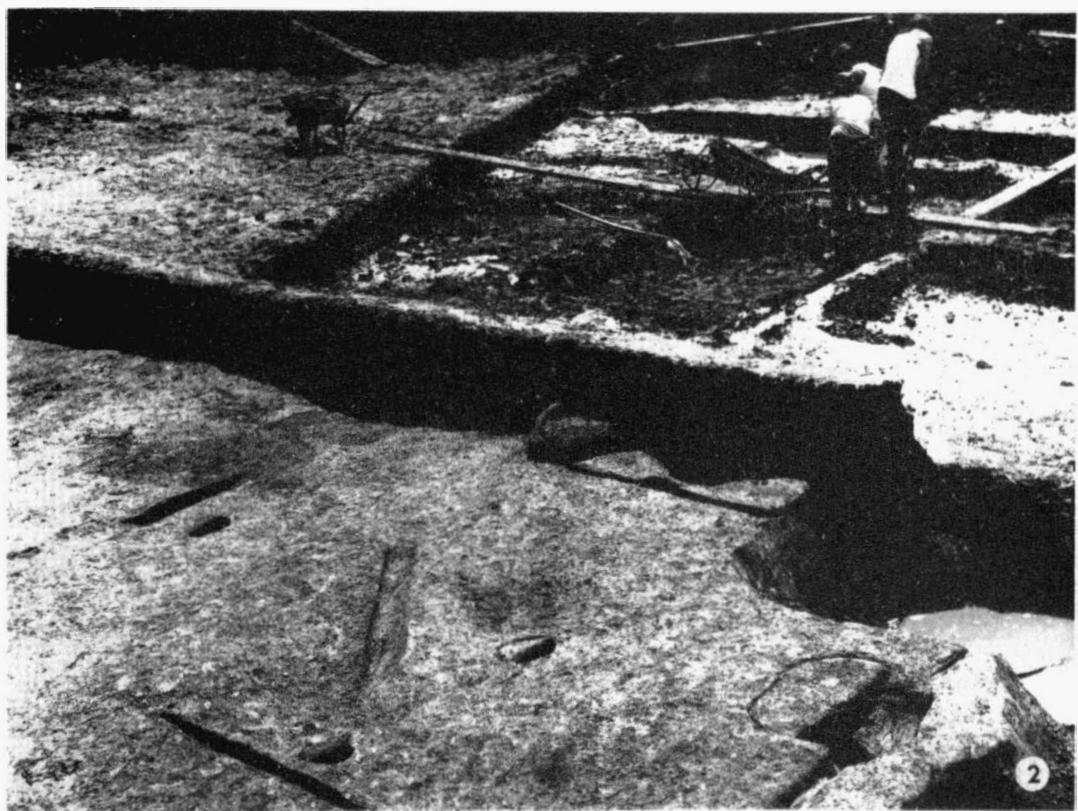
Kresby: Doc. dr. B. Klíma, M. Bálek, A. Životská

Na titulní obálce: laténská spona z Rajhradu

Tiskem: Graflia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21

Evidenční číslo ÚVTEI—73332

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné

Tab. 45

Mohelnice (okr. Šumperk). 1 slovanská osada, celkový pohled na odkrytý hliník; 2 laténské sidliště, pohled na objekt 201 A vymezený obvodovými žlábky. — 1 slawische Siedlung (Gesamt)insicht auf die abgedeckte Lehmgrube; 2 latènezeitliche Siedlung, Ansicht auf durch Fundamentgräbchen begrenztes Objekt Nr. 201 A